

แนวทางการดำเนินงานส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียน ในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดพิจิตร*

สิทธิศักดิ์ แก้วทา¹
ทีปพิพัฒน์ สันตะวัน²

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาปัญหาและนำเสนอแนวทางการดำเนินงานส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียน ในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดพิจิตร

ประชากรในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 30 คน รองผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 30 คน และครูหัวหน้างานส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม จำนวน 30 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามชนิดมาตราประมาณค่า 5 ระดับ (Rating scale) ซึ่งมีค่าความเที่ยงเท่ากับ .97 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ ค่าร้อยละ (Percentage) ค่ามัธยฐานเลขคณิต (Mean) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation)

ผลการวิจัยพบว่า

1. ปัญหาการดำเนินงานส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียน ในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดพิจิตร โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีปัญหาการดำเนินงานสูงสุด คือ ด้านบุคลากร อันดับรองลงมา ได้แก่ ด้านการบริหารทั่วไป ด้านการติดตามและประเมินผล ด้านการจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม ตามลำดับ

2. แนวทางการดำเนินงานส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียน ในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดพิจิตร มีดังนี้คือ 1) ด้านการบริหารทั่วไป พบว่า สถานศึกษาต้องจัดสรรงบประมาณเพื่อดำเนินโครงการประจำปี ให้เพียงพอ และจัดทำแผนงบประมาณอย่างเหมาะสม ขอสนับสนุนงบประมาณจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยเสนอเป็นโครงการร่วม 2) ด้านบุคลากรพบว่า ครูและบุคลากรทางการศึกษา ต้องมีการพัฒนาตนเองด้านคุณธรรม จริยธรรม และต้องมีส่วนร่วมในทุกขั้นตอนของกระบวนการจัดกิจกรรม 3) ด้านการจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม พบว่า สถานศึกษาต้องมีแผนงาน โครงการเกี่ยวกับกิจกรรมพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมที่เหมาะสม ชัดเจน และปฏิบัติตามแผนที่วางไว้ 4) ด้านการติดตามและประเมินผล พบว่า สถานศึกษาควรแต่งตั้งคณะกรรมการติดตามและประเมินผลการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียน ให้ชัดเจน เหมาะสม

คำสำคัญ: แนวทาง / คุณธรรมจริยธรรม / นักเรียน

* วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ พ.ศ. 2555

¹ ครู โรงเรียนพิบูลธรรมเวทวิทยา อำเภอโพทะเล จังหวัดพิจิตร

² อาจารย์, คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ (ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์)

Guidelines for the Promotion of Ethics for Students in the Secondary Schools of Phichit Province*

Sittisak Kaewta¹

Teeppipat Suntawan²

Abstract

The purposes of this research were to study the problems and propose the guidelines for the promotion of ethics in the secondary schools of Phichit province.

There were 90 samples in this research. The samples consist of 30 school directors, 30 school assistant directors and 30 teachers who are in charge of the ethics promotion of the 2011 academic year.

The research instrument was a 5-level rating scale questionnaire with the reliability coefficient of .97. The statistic for data analysis were percentage, mean and standard deviation.

The research findings were as follows:

1. The problems of the ethics promotion in the secondary school students who study in Phichit province, in general, were medium problems but when considering aspect by aspect, it was found that the problem related to the school staffs was at the highest level, and next to that were the problems of administration and assessment in the ethics promotion.

2. The proposed guidelines for the ethics promotion for the secondary school students who study in Phichit province are as follows: 1)Administration: The school administrator must give enough annual budget and have the proper budget plan which means asking for another budget from the local authorities by proposing the co-project. 2)The school staff: The teachers and related persons must improve themselves in the ethics aspect and participate in every step of the activities. 3) Ethics promotion: There will be a plan related to the proper activities for promoting ethics and follow the fixed plan. 4) Monitoring and Assessment: The school must set a committee to monitor and assess the students' ethics clearly and properly.

Keywords: Guidelines / ethics / student

* Research Article from thesis for the Master of Education degree, Educational Administration Program, Nakhon Sawan Rajabhat University, Thailand, 2012

¹ Teacher in Phiboon Thammavet School, Pho Tale Distric, Phichit Province

² Lecturer, Faculty of Education, Nakhon Sawan Rajabhat University (Thesis Advisor)

ความสำคัญและปัญหาการวิจัย

สภาพของสถานการณ์ปัจจุบันในสังคมไทยชี้ให้เห็นประเด็นปัญหาวิกฤติ อันน่าเป็นห่วงจากการพัฒนาที่ขาดความสมดุล โดยมุ่งสร้างความเจริญทางเศรษฐกิจแต่ประการเดียวทำให้บุคคลและสังคมรวมทั้งโครงสร้างและกลไกการบริหาร และการจัดการต่าง ๆ ปรับตัวตามไม่ทันเกิดความไม่สมดุลระหว่างการพัฒนาทางวัตถุ กับการพัฒนาทางจิตใจ โดยเฉพาะเมื่อเกิดกระแสโลกาภิวัตน์ที่มาพร้อมกับวัฒนธรรมต่างชาติ ซึ่งส่งผลกระทบต่อประเทศที่ยังขาดการเตรียมความพร้อมที่ดีต่อการเปลี่ยนแปลงในกระแสโลกาภิวัตน์เป็นส่วนซึ่งสร้างปัญหาทั้งระบบให้กับสังคมไทย ซึ่งถูกระทบอย่างรุนแรงจากกระแสวัตถุนิยมและวัฒนธรรมการบริโภค ซึ่งส่งผลกระทบต่อคุณธรรม จริยธรรมของประชาชน จนเป็นปัญหาทางจิตวิทยาสังคมอย่างน่าเป็นห่วง (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2545 : 30)

ขณะเดียวกันคนไทยกำลังประสบปัญหาวิกฤตค่านิยมที่เป็นผลกระทบจากการเลื่อนไหลทางวัฒนธรรมต่างชาติเข้าสู่ประเทศทั้งทางสื่อสารมวลชนและเทคโนโลยีสารสนเทศ โดยขาดการคัดกรองและเลือกรับวัฒนธรรมที่ดีงาม ทำให้คุณธรรมและจริยธรรมของคนไทยลดลง โดยเฉพาะเด็กและเยาวชนเนื่องจากวิถีชีวิตที่เปลี่ยนไป ส่งผลให้สถาบันครอบครัว สถาบันการศึกษาและสถาบันศาสนามีบทบาทในการอบรมเลี้ยงดู ให้ความรู้ ปลุกฝังศีลธรรมให้มีคุณภาพและจริยธรรมลดน้อยลง นำไปสู่ค่านิยมและพฤติกรรมที่เน้นวัตถุนิยมและบริโภคนิยมเพิ่มมากขึ้น (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2553 : ออนไลน์)

ซึ่งในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550-2554) ได้ชี้ให้เห็นถึงความจำเป็นในการปรับเปลี่ยนจุดเน้นในการพัฒนาคุณภาพคนในสังคมไทยให้ มีคุณธรรมและมีความรอบรู้อย่างเท่าทัน ให้มีความพร้อมทั้งด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ และศีลธรรม สามารถก้าวทันการเปลี่ยนแปลงเพื่อนำไปสู่สังคมฐานความรู้ได้อย่างมั่นคง แนวการพัฒนาค้นคว้ามุ่งเตรียมเด็กและเยาวชนให้มีพื้นฐานจิตใจที่ดีงาม มีจิตสาธารณะ พร้อมทั้งมีสมรรถนะ ทักษะและความรู้พื้นฐานที่จำเป็นในการดำรงชีวิต อันจะส่งผลต่อการพัฒนาประเทศแบบยั่งยืน ซึ่งแนวทางดังกล่าวสอดคล้องกับนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการในการพัฒนาเยาวชนของชาติเข้าสู่โลกยุคศตวรรษที่ 21 โดยมุ่งส่งเสริมผู้เรียนมีคุณธรรม รักความเป็นไทย ให้มีทักษะการคิดวิเคราะห์ สร้างสรรค์ มีทักษะด้านเทคโนโลยี สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่น และสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมโลกได้อย่างสันติ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551: 2) ซึ่งปรากฏให้เห็นจากกฎหมายหรือระเบียบที่สำคัญดังต่อไปนี้ 1) รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย 2550 2) พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และ 3) หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2551

ในปัจจุบันโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาในเขตพื้นที่จังหวัดพิจิตร เป็นส่วนหนึ่งในการผลักดันเรื่องคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียน จะเห็นได้จากโครงการ และกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียน และผลการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา

ในเขตพื้นที่จังหวัดพิจิตร ผลการประเมินรอบ 2 ด้านผู้เรียน มาตรฐานที่ 1 ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ ปรากฏว่าทุกโรงเรียนผ่านการประเมินอยู่ในระดับดีมาก ระดับดี และระดับพอใช้ แต่ก็มีข้อเสนอแนะเพื่อพัฒนาสถานศึกษา และทิศทางการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานของสถานศึกษาในอนาคต จากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) เพื่อให้สถานศึกษาที่ได้ระดับคุณภาพดีมากรักษาระดับคุณภาพไว้ต่อไป และสถานศึกษาที่ได้คุณภาพระดับดี และคุณภาพระดับพอใช้ ปรับปรุงและพัฒนาให้ดียิ่งขึ้น นอกจากนี้ ข้อมูลของฝ่ายปกครองของโรงเรียนยังพบว่าจำนวนนักเรียนที่กระทำความผิด หรือประพฤติน่าไม่เหมาะสมมีจำนวนเพิ่มขึ้น ซึ่งสาเหตุหลักมาจากการขาดคุณธรรมและจริยธรรม

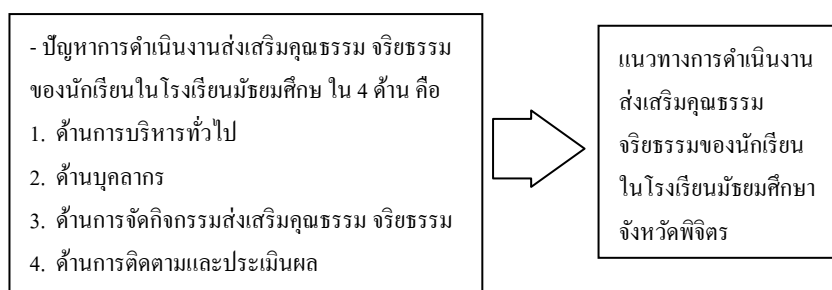
จากเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาแนวทางการดำเนินงานส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดพิจิตร เพื่อนำผลการวิจัยไปใช้เป็นแนวทางการดำเนินงานส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนในโรงเรียน ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัญหาการดำเนินงานส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียน ในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดพิจิตร
2. เพื่อนำเสนอแนวทางการดำเนินงานส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียน ในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดพิจิตร

แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

จากการศึกษาค้นคว้าเอกสาร แนวคิด ทฤษฎีหลักการ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแนวทางการดำเนินงานส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม พบว่าการที่จะพัฒนาผู้เรียนให้เกิดในเรื่องดังกล่าว ซึ่งจะต้องใช้วิธีการ และแนวทางอย่างหลากหลายผสมผสานกันจึงจะประสบความสำเร็จได้ โดยผู้วิจัยขอเสนอกรอบแนวคิดของแนวทางการดำเนินงานส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียน ในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดพิจิตร แสดงกรอบแนวคิดการวิจัย ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive research) มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัญหาและนำเสนอแนวทางการดำเนินงานส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียน ในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดพิจิตร

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยครั้งนี้ใช้ประชากรทั้งหมด มี 2 กลุ่มดังนี้

กลุ่มที่ 1 ประชากรที่ใช้ในการตอบแบบสอบถามในการวิจัยครั้งนี้ จำนวน 90 คน จำแนกเป็น

1. ผู้บริหารสถานศึกษา จากโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดพิจิตร จำนวน 30 คน
2. รองผู้บริหารสถานศึกษา หรือรักษาการรองผู้บริหารสถานศึกษาที่ดูแลงานด้านส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม จากโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดพิจิตร จำนวน 30 คน
3. ครูหัวหน้างานส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของสถานศึกษา หรือครูผู้รับผิดชอบเกี่ยวกับงานด้านคุณธรรม จริยธรรมของสถานศึกษา จำนวน 30 คน

กลุ่มที่ 2 ประชากรที่ใช้ในการประเมินแนวทาง จำนวน 30 คน จำแนกเป็น

1. ผู้บริหารการศึกษา จำนวน 2 คน
2. ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 20 คน
3. นักวิชาการ จำนวน 8 คน

ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่

1. ปัญหาการดำเนินงานส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียน ในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดพิจิตร
2. แนวทางการดำเนินงานส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียน ในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดพิจิตร

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ มี 2 ชนิด คือ

1. แบบสอบถามปัญหาการดำเนินงานส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียน ในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดพิจิตร แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาการดำเนินงานส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียน ในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดพิจิตร มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list)

ตอนที่ 2 ข้อคำถามเกี่ยวกับปัญหาการดำเนินงานส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียน ในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดพิจิตร มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating scale) จำแนกออกเป็น 4 ด้าน รวมจำนวน 50 ข้อ ดังนี้ 1) ด้านการบริหารทั่วไป จำนวน 11 ข้อ 2) ด้านบุคลากร จำนวน 14 ข้อ 3) ด้านการจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม จำนวน 14 ข้อ 4) ด้านการติดตามและประเมินผล จำนวน 11 ข้อ

2. แบบประเมินแนวทางการดำเนินงานส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียน ในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดพิจิตร แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถามแนวทางการดำเนินงานส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียน ในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดพิจิตร มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ ข้อมูลด้านสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 5 ข้อ ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งปัจจุบัน และประสบการณ์การทำงาน

ตอนที่ 2 ข้อคำถามให้ผู้ตอบเสนอแนวทางการดำเนินงานส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียน ในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดพิจิตร จำนวน 45 ข้อ ประกอบด้วย ด้านการบริหารทั่วไป จำนวน 12 ข้อ ด้านบุคลากร จำนวน 12 ข้อ ด้านการจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม จำนวน 10 ข้อ ด้านการติดตามและประเมินผล จำนวน 11 ข้อ และข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยมีขั้นตอนดังนี้

1. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามพร้อมหนังสือขอความอนุเคราะห์จากสำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ ไปให้ผู้ที่เป็นกลุ่มประชากรตอบแบบสอบถาม คือ ผู้บริหารสถานศึกษา รองผู้บริหารสถานศึกษา และครูหัวหน้างานส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม โรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดพิจิตร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41 ระหว่างวันที่ 21 มีนาคม- 8 เมษายน 2554 จำนวน 90 ฉบับ โดยส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์ และได้รับแบบสอบถามคืนทั้งหมด

2. ผู้วิจัยนำแบบประเมินแนวทางการดำเนินงานส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมในโรงเรียนมัธยมศึกษาพร้อมหนังสือขอความอนุเคราะห์จากสำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ ไปให้ผู้เชี่ยวชาญเพื่อแสดงความคิดเห็นและให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการดำเนินงานส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมในโรงเรียนมัธยมศึกษา ระหว่างวันที่ 10 -22 มิถุนายน 2554 จำนวน 30 ฉบับ โดยส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์ และได้รับแบบสอบถามคืนทั้งหมด

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปจากคอมพิวเตอร์ เพื่อหาค่าสถิติตามจุดมุ่งหมายของการวิจัย ดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถามโดยการแจกแจงความถี่ และค่าร้อยละ
2. การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อหาระดับปัญหาการดำเนินงานส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียน ในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดพิจิตร โดยหาค่ามัธยฐานเลขคณิต (μ) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) ของแบบสอบถามและนำเสนอแต่ละด้านมาวิเคราะห์
3. วิเคราะห์เพื่อหาความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการดำเนินงานส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียน ในโรงเรียนมัธยมศึกษา จากแบบสอบถามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ด้วยค่าความถี่ และค่าร้อยละ เพื่อนำเสนอแนวทางการดำเนินงานส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียน ในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดพิจิตร

สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษาปัญหา เพื่อหาแนวทางการดำเนินงานส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียน ในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดพิจิตร ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. ผลการศึกษาปัญหาการดำเนินงานส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียน ในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดพิจิตร โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาการดำเนินงานตามหลักการดำเนินงานส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียน 4 ด้าน พบว่า

1.1 ปัญหาการดำเนินงานส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียน ด้านการบริหารทั่วไปโดยภาพรวมอยู่ในอันดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีปัญหาในเรื่องการสนับสนุนงบประมาณการดำเนินงานส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมสูงสุด รองลงมาคือ การดำเนินงานกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมเสริมสร้างความสัมพันธ์ชุมชน และการช่วยเหลือสังคม และการพัฒนาสถานศึกษาให้เป็นแหล่งเรียนรู้ของการศึกษาสาสนธรรม

1.2 ปัญหาการดำเนินงานส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียน ด้านบุคลากรโดยภาพรวมอยู่ในอันดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีปัญหาในเรื่องการสร้างบรรยากาศ วัฒนธรรมที่ดีในการจัดกิจกรรมพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมของครูผู้สอนและบุคลากรที่เกี่ยวข้องสูงสุด รองลงมาคือ การนำบุคลากรในท้องถิ่นที่มีความรู้ความสามารถในด้านคุณธรรม จริยธรรมมาช่วยในกิจกรรมการเรียนการสอน และการนำความรู้ ความสามารถ และความชำนาญของบุคลากรมาใช้ในกิจกรรมด้านคุณธรรม จริยธรรม

1.3 ปัญหาการดำเนินงานส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียน ด้านการจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมโดยภาพรวมอยู่ในอันดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีปัญหา

ในเรื่องการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมสูงสุด รองลงมาคือ การจัดกิจกรรมพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม โดยเน้นพัฒนาจิต ทำจิตใจให้บริสุทธิ์ คิดดี ทำดี และใฝ่ดี และการจัดให้มีการอบรมคุณธรรม จริยธรรมให้นักเรียนเป็นประจำทุกสัปดาห์

1.4 ปัญหาการดำเนินงานส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียน ด้านการติดตามและ ประเมินผลโดยภาพรวมอยู่ในอันดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่ามีปัญหาในเรื่องการ ประเมินผลการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนเป็นรายบุคคลสูงสุด รองลงมาคือ การให้ชุมชนมี ส่วนร่วมในการประเมินผล และการให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการประเมินผล

2. แนวทางการดำเนินงานส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียน ในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดพิจิตร มี 4 ด้านดังนี้

2.1 ด้านการบริหารทั่วไป ประกอบด้วยแนวทางการดำเนินงาน 3 ข้อ คือ 1) การสนับสนุน งบประมาณการดำเนินงานส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม ได้แก่ สถานศึกษาต้องจัดสรรงบประมาณเพื่อ ดำเนินโครงการประจำปีให้เพียงพอ และจัดทำแผนงบประมาณอย่างเหมาะสมขอสนับสนุนงบประมาณ ดำเนินงานจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นโดยเสนอเป็น โครงการร่วมกัน และให้คณะกรรมการ สถานศึกษา ผู้ปกครองมีส่วนร่วม จัดหางบประมาณ 2) การดำเนินงานกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมเสริมสร้างความสัมพันธ์ชุมชน และการช่วยเหลือสังคม ได้แก่ เปิดโอกาสให้คณะกรรมการ สถานศึกษา ผู้ปกครอง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีส่วนร่วม จัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับประเพณีของ ท้องถิ่น และจัดให้นักเรียนได้ร่วมกิจกรรมของท้องถิ่นตามโอกาสอันสมควร 3) การพัฒนาสถานศึกษาให้ เป็นแหล่งเรียนรู้ของการศึกษาสาสนธรรม ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาต้องตระหนัก และให้ความสำคัญ และพยายามหาวิธีปฏิบัติที่ดีที่สุด (Best Practice) แล้วทำให้เป็นความยั่งยืน การพัฒนาอาคารสถานที่ให้ คณะกรรมการสถานศึกษา และผู้ปกครองมีส่วนร่วมให้ข้อเสนอแนะ และสนับสนุนและเปิดโอกาสให้ เครือข่ายทางศาสนาทุกศาสนาเข้ามามีส่วนร่วมสร้างแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน

2.2 ด้านบุคลากร ประกอบด้วยแนวทางการดำเนินงาน 3 ข้อ คือ 1) การสร้างความรู้ทรา ความตระหนัก ทักษะที่ดีในการจัดกิจกรรมพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมของครูผู้สอนและบุคลากรที่ เกี่ยวข้อง ได้แก่ ครูและบุคลากรทางการศึกษา ต้องมีการพัฒนาตนเองด้านคุณธรรม จริยธรรม อย่างน้อย ภาคเรียนละ 1 ครั้ง จัดให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาได้มีส่วนร่วมในทุกขั้นตอนของกระบวนการจัด กิจกรรม และมีการยกย่องเชิดชูเกียรติครูและบุคลากรทางการศึกษาที่มีผลงานดีเด่นด้านคุณธรรม และ จริยธรรม 2) การนำบุคลากรท้องถิ่นที่มีความรู้ความสามารถในด้านคุณธรรม จริยธรรม มาช่วยในกิจกรรม การเรียนการสอน ได้แก่ สร้างเครือข่ายคุณธรรม จริยธรรมให้ท้องถิ่นมีส่วนร่วมเป็นเครือข่ายทุกศาสนา ที่มีในท้องถิ่น มีการวางแผน ปรับกระบวนการคิด โดยการนำบุคลากรในท้องถิ่นเข้ามาช่วยในกิจกรรม ของสถานศึกษา และขอการสนับสนุนบุคลากรจากองค์กรต่างๆในท้องถิ่นตามโอกาสและเวลาที่เหมาะสม

3) การนำความรู้ ความสามารถ และความชำนาญของบุคลากรมาใช้ในกิจกรรมด้านคุณธรรม จริยธรรม ได้แก่ สถานศึกษาต้องมอบหมายงานด้านคุณธรรม จริยธรรมให้ตรงกับความรู้ความสามารถของบุคลากร ส่งเสริมให้ครูและบุคลากรที่ทำหน้าที่ด้านคุณธรรม จริยธรรม ได้มีโอกาสเข้ารับการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาตนเอง และนำมาปฏิบัติจริง และจัดให้มีการเผยแพร่องค์ความรู้ด้านคุณธรรม จริยธรรม จากบุคลากรที่มีความสามารถสู่บุคลากรอื่นในสถานศึกษา และสร้างเครือข่ายร่วมกับสถานศึกษาอื่น

2.3 ด้านการจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม ประกอบด้วย แนวทางการดำเนินงาน 3 ข้อ คือ 1) การจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม ได้แก่ สถานศึกษาต้องมีแผนงาน โครงการเกี่ยวกับกิจกรรมพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมที่เหมาะสม ชัดเจน และปฏิบัติตามแผนที่วางไว้ มีคณะทำงานด้านกิจกรรมพัฒนาคุณธรรมที่มีความรู้ ความสามารถ และต้องมีการแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบในงานด้านคุณธรรม จริยธรรมอย่างเหมาะสม และผู้บริหารต้องให้ความสำคัญ 2) การจัดกิจกรรมพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม โดยเน้นพัฒนาจิต ทำจิตใจให้บริสุทธิ์ คิดดี ทำดี และใฝ่ดี ได้แก่ สถานศึกษามอบหมายงานให้บุคลากรที่มีความรู้ความสามารถด้านคุณธรรม จริยธรรมเข้ามากำกับดูแลกิจกรรม การจัดกิจกรรมต้องเน้นให้ผู้เรียนได้ฝึกปฏิบัติจริง สม่่าเสมอและต่อเนื่อง และควรเชิญวิทยากรที่มีความรู้ความสามารถตามโอกาสที่เหมาะสม มุ่งเน้นบุคลากรภายในเพราะเป็นกิจกรรมต่อเนื่อง 3) การจัดให้มีการอบรมคุณธรรม จริยธรรมให้นักเรียนเป็นประจำทุกสัปดาห์ ได้แก่ สถานศึกษาต้องมีปฏิทินปฏิบัติงาน และปฏิบัติตามแผนงานที่วางไว้จัดทำแผนงาน/โครงการในรอบปีการศึกษา มีการแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบในการอบรมคุณธรรม จริยธรรมอย่างเหมาะสม และควรมีการประชุมวางแผนงานปฏิบัติกิจกรรมการอบรมคุณธรรม จริยธรรมอย่างเหมาะสม ชัดเจน

2.4 ด้านการติดตามและประเมินผล ประกอบด้วยแนวทางการดำเนินงาน 3 ข้อ คือ 1) การประเมินผลการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนเป็นรายบุคคล ได้แก่ สถานศึกษาควรแต่งตั้งคณะกรรมการติดตามและประเมินผลการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียน ให้ชัดเจนและเหมาะสม ควรมีการประชุมชี้แจงให้บุคลากรที่เกี่ยวข้องทราบในจุดประสงค์ขอบเขตงานและบทบาทหน้าที่ และให้ครูที่ปรึกษา ผู้ปกครอง และนักเรียนได้มีส่วนร่วมในการประเมินผล ด้านการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมของผู้เรียน 2) การให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการประเมินผล ได้แก่ สถานศึกษาต้องวางแผนติดตามและประเมินผลการพัฒนาด้านคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียน โดยกำหนดให้ชุมชน ร่วมเป็นคณะกรรมการติดตามและประเมินผล อย่างชัดเจนเหมาะสม และให้ชุมชนมีส่วนร่วมตามแผนงานที่กำหนดอย่างแท้จริง และต้องมีคณะกรรมการติดตาม และประเมินผลด้านการดำเนินงานพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมให้เป็นไปตามขอบเขตงานและบทบาทหน้าที่อย่างชัดเจน 3) การให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการประเมินผล ได้แก่ สถานศึกษาต้องมีการประชุมผู้นำนักเรียนเพื่อวางแผนงานให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการประเมินผลด้านคุณธรรม จริยธรรม อย่างชัดเจน และให้นักเรียนได้ประเมินตนเองด้านคุณธรรม จริยธรรมตามแผนการที่

ได้วางแผนไว้ และต้องมีกระบวนการตรวจสอบการประเมินผลของนักเรียนอย่างเป็นระบบโดยให้มีคณะกรรมการที่ปรึกษา เพื่อแนะนำ เสนอแนะเกี่ยวกับวิธีการและขั้นตอนการประเมิน

อภิปรายผลการวิจัย

การศึกษาปัญหาการดำเนินงานส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดพิจิตร สามารถอภิปรายผล ดังนี้

1. ด้านการบริหารทั่วไป จากผลการวิจัยพบว่า ปัญหาโดยภาพรวมอยู่ในอันดับปานกลาง โดยมีประเด็นที่เป็นปัญหาสูงสุด คือ การสนับสนุนงบประมาณทางการดำเนินงานส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม ซึ่งอาจเป็นเพราะงบประมาณการดำเนินงานได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานต้นสังกัดไม่เพียงพอ การจัดทำแผนงบประมาณไม่เหมาะสม บางครั้งทำให้การบริหารจัดการไม่คล่องตัว ซึ่งเรื่องงบประมาณ ถือเป็นปัจจัยสำคัญในการดำเนินงาน

แนวทางการดำเนินงาน พบว่า สถานศึกษาต้องจัดสรรงบประมาณเพื่อดำเนินโครงการประจำปีให้เพียงพอ และจัดทำแผนงบประมาณอย่างเหมาะสม ขอสนับสนุนงบประมาณดำเนินงานจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยเสนอเป็นโครงการร่วมกัน และให้คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครองมีส่วนร่วม จัดทำงบประมาณ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของจิรพล ดิวิตานนท์และคณะ (2546) ได้วิจัยเรื่อง การบริหารจัดการงบประมาณของสถานศึกษาระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุโขทัย เขต 1 และเขต 2 ทั้งนี้เนื่องจากการวางแผนทำงบประมาณของสถานศึกษามีการวางแผนในการจัดทำในส่วนของเงินงบประมาณและเงินนอกงบประมาณ โดยแต่งตั้งเจ้าหน้าที่ชัดเจน สถานศึกษาให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย ระบบบริหารและควบคุมงบประมาณ มีการจัดสรรงบประมาณที่ได้รับให้กับงานตามแผนปฏิบัติงาน โครงการที่วางไว้มากที่สุด และสอดคล้องกับงานวิจัยของสุมาลย์ วิภาทานัง (2546) ได้วิจัยเรื่อง การดำเนินงานตามระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานในโรงเรียนมัศึกษานำร่อง สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนครราชสีมา ทั้งนี้เนื่องจากการวางแผนงบประมาณ โรงเรียนได้วิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในและสภาพแวดล้อมภายนอก เพื่อใช้ในการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจและเป้าหมาย ปัญหาที่พบ คือ เวลาในการวิเคราะห์มีจำกัด ผู้เกี่ยวข้องมีภาระสอนมาก และชุมชนมีส่วนร่วมน้อย ข้อเสนอแนะในการแก้ปัญหา คือ กำหนดผู้รับผิดชอบให้ชัดเจน มีการนิเทศติดตามของผู้บริหาร และให้คณะกรรมการสถานศึกษามีส่วนร่วมมากขึ้น

2. ด้านบุคลากร จากผลการวิจัยพบว่า ปัญหาโดยภาพรวมอยู่ในอันดับปานกลาง โดยมีประเด็นที่เป็นปัญหาสูงสุด คือ การสร้างความศรัทธา ความตระหนัก ทักษะที่ดีในการจัดกิจกรรมพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมของครูผู้สอนและบุคลากรที่เกี่ยวข้อง ซึ่งอาจเป็นเพราะบุคลากรในสถานศึกษามองไม่เห็นความสำคัญ ขาดทักษะกระบวนการในการดำเนินงาน หรือมอบหมายงานไม่ตรงกับความรู้ ความสามารถ และมองว่าการจัดกิจกรรมพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมเป็นเรื่องที่ยุ่ยยากไม่สามารถพัฒนาให้ผู้อื่นได้

แนวทางการดำเนินงาน พบว่า ครูและบุคลากรทางการศึกษา ต้องมีการพัฒนาตนเองด้าน คุณธรรม จริยธรรม อย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง จัดให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาได้มีส่วนร่วมในทุก ขั้นตอนของกระบวนการจัดกิจกรรม และมีการยกย่องเชิดชูเกียรติครูและบุคลากรทางการศึกษาที่มีผลงาน ดีเด่นด้านคุณธรรม และจริยธรรม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสิทธิศักดิ์ สีทาดี (2541) ได้วิจัยเรื่อง การศึกษาการบริหารงานบุคลากรในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดเลย ทั้งนี้อาจเป็น เพราะการบริหารงานบุคลากร ควรจะเน้นพัฒนาบุคลากร การจัดหาบุคลากร และการชำระรักษาบุคลากร และสอดคล้องกับงานวิจัยของสมศรี พิษัชรธรรม (2444) ได้วิจัยเรื่อง การพัฒนาบุคลากรของหน่วยงานสังกัด สำนักงานประถมศึกษาจังหวัดตาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะแนวทางการพัฒนา ควรมีการพัฒนาบุคลากรของ หน่วยงานโดยคำนึงถึงความต้องการ ความจำเป็นในการพัฒนาบุคลากร มีการวางแผนการพัฒนาบุคลากร ร่วมกัน และผลการวิจัยดังกล่าวยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของสิริกร ธรรมสวัสดิ์ (2554) ที่ได้นำเสนอ แนวทางการพัฒนาคุณลักษณะครูปฐมวัยของสถานศึกษาเอกชน ในเขตอำเภอเมืองนครสวรรค์ จังหวัด นครสวรรค์ และผลการวิจัยพบว่า แนวทางการพัฒนาคุณลักษณะครูปฐมวัยของสถานศึกษาเอกชน ครอบคลุมภารกิจของการศึกษาระดับปฐมวัย 3 ประการได้แก่ 1) ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยการส่งเสริมพัฒนาครูเข้ารับการอบรมด้านหลักสูตร การเขียนแผนการสอน 2) ด้านบุคลิกภาพ โดย การส่งเสริมให้ครูได้รับการพัฒนาที่เน้นทักษะกระบวนการ และทักษะการทำงานเป็นทีมรวมทั้งการ นำเสนองาน และ 3) ด้านคุณธรรม จริยธรรม โดยการให้ความรู้เรื่องการพัฒนาทักษะชีวิต

3. ด้านการจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรม จากผลการวิจัยพบว่า ปัญหาโดยภาพรวมอยู่ในอันดับ ปานกลาง โดยมีประเด็นที่เป็นปัญหาสูงสุด คือ การจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมสูง ซึ่งอาจ เป็นเพราะการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมไม่มีความเหมาะสม สอดคล้องกับกิจกรรมและ แผนการดำเนินงานที่ได้กำหนดไว้

แนวทางการดำเนินงาน พบว่า สถานศึกษาต้องมีแผนงาน โครงการเกี่ยวกับกิจกรรมพัฒนา คุณธรรม จริยธรรมที่เหมาะสม ชัดเจน และปฏิบัติตามแผนที่วางไว้ มีคณะทำงานด้านกิจกรรมพัฒนา คุณธรรมที่มีความรู้ ความสามารถ มีการแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบในงานด้านคุณธรรม จริยธรรมอย่าง เหมาะสม และผู้บริหารต้องให้ความสำคัญ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของอภิญญา มานะโรจน์ (2539) ได้ วิจัยเรื่องการศึกษากระบวนการปลูกฝังคุณธรรมแก่นิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ นโยบายและแผนในการปลูกฝังคุณธรรม มีการกำหนดนโยบายเป็นลายลักษณ์อักษรอย่างชัดเจน มีการ ปรับปรุงหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน กิจกรรมส่งเสริมในด้านต่าง ๆ เพื่อปลูกฝังคุณธรรม โดย เป้าหมายคือ ผลิตบัณฑิตให้เป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถทางวิชาการและเป็นผู้มีคุณธรรม มีจรรยาบรรณ และสอดคล้องกับงานวิจัยของพิรพงศ์ เจริญพันธุ์วงศ์ (2541) ได้วิจัยเรื่อง การจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมในโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา : ศึกษาเฉพาะกรณีโรงเรียนกระสังพิทยาคม

อำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะด้านความมีวินัย มีการจัดการเข้าค่ายพุทธธรรม เพื่อปลูกฝังคุณธรรมด้านความมีวินัย มีชุมชนส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม มีรูปแบบของกิจกรรมเพื่อปลูกฝังความมีวินัยอย่างชัดเจน

4. ด้านการติดตามและประเมินผล จากผลการวิจัยพบว่า ปัญหาโดยภาพรวมอยู่ในอันดับปานกลาง โดยมีประเด็นที่เป็นปัญหาสูงสุด คือ การประเมินผลการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนเป็นรายบุคคล ซึ่งอาจเป็นเพราะการประเมินผลการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนเป็นรายบุคคล ไม่มีคณะกรรมการติดตามประเมินผลที่ชัดเจน บุคลากรไม่ทราบขอบเขตงาน และบทบาทหน้าที่ของตนเอง

แนวทางการดำเนินงาน พบว่า สถานศึกษาควรแต่งตั้งคณะกรรมการติดตามและประเมินผลการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียน ให้ชัดเจนและเหมาะสม ควรมีการประชุมชี้แจงให้บุคลากรที่เกี่ยวข้องทราบ ในจุดประสงค์ ขอบเขตงานและบทบาทหน้าที่และให้ครูที่ปรึกษา ผู้ปกครอง และนักเรียน ได้มีส่วนร่วมในการประเมินผล ด้านการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมของผู้เรียน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสงวนวุฒิชัย ภาโนจิต (2540) ได้วิจัยเรื่อง การควบคุมกำกับกับการปฏิบัติตามแผนปฏิบัติการประจำปีของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาจังหวัดเลย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะมีปัญหาเกี่ยวกับบุคลากรขาดประสบการณ์และความรู้ความเข้าใจในกระบวนการควบคุมกำกับกับการปฏิบัติตามแผน มีการมอบหมายงานมากเกินไปทำให้เวลาในการควบคุมกำกับไม่เพียงพอ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ทำเนียบมหาพรหม (2543) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การปฏิบัติงานตามมาตรฐานการประกันคุณภาพการศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดอุดรธานี ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการปฏิบัติงานการประกันคุณภาพการศึกษามีคุณภาพดีควรให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาตระหนักในบทบาทหน้าที่และปฏิบัติงานให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพ มีจิตใจมุ่งมั่นในการพัฒนาองค์กรร่วมกัน โรงเรียนจัดประชุมวางแผนการปฏิบัติงาน จัดอบรมและประชุมชี้แจงเกี่ยวกับแนวทางในการปฏิบัติงาน กำหนดและประกาศคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนให้นักเรียน ผู้ปกครองและชุมชน ได้รับทราบและร่วมกันปฏิบัติอย่างจริงจัง

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. การจัดสรรงบประมาณให้ควรเพียงพอกับโครงการประจำปี โดยการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง กรรมการสถานศึกษา และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
2. ควรให้บุคลากรได้มีโอกาสพัฒนาตนเองด้านคุณธรรม รวมทั้งยกย่องเชิดชูเกียรติผู้มีความดีเด่น และให้บุคลากรมีส่วนร่วมทุกขั้นตอนของการจัดกิจกรรม
3. สถานศึกษาต้องมีแผนงาน โครงการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมที่เหมาะสม ชัดเจน มีคณะทำงานที่มีความรู้ความสามารถ และผู้บริหารต้องให้ความสำคัญ

4. แต่งตั้งคณะกรรมการติดตามและประเมินผล ให้ชัดเจน เหมาะสม และให้ครูที่ปรึกษา ผู้ปกครอง และนักเรียนได้มีส่วนร่วมในการประเมิน

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาวิจัยถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียน

2. ควรทำการศึกษาวิจัยเพื่อศึกษาปัญหา และความต้องการในการส่งเสริมพัฒนาการดำเนินงาน ส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียน ในระดับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). **หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551**.

กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

จิรพล ดิวดานนท์และคณะ (2546). **การบริหารจัดการงบประมาณสถานศึกษาระดับประถมศึกษา**

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุโขทัย เขต 1 และเขต 2. การค้นคว้าอิสระปริญญามหาบัณฑิต

(การบริหารการศึกษา). พิษณุโลก : มหาวิทยาลัยนเรศวร.

ทำเนียบ มหาพรหม. (2543). **การติดตามการปฏิบัติงานตามมาตรฐานการประกันคุณภาพ**

การศึกษา โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญ จังหวัดอุดรธานี. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต

(การบริหารการศึกษา). ขอนแก่น : มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

พิรพงษ์ เจริญพันธุ์วงศ์. (2541). **การจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมในโรงเรียนมัธยมศึกษา**

สังกัดกรมสามัญศึกษา : ศึกษาเฉพาะกรณีโรงเรียนกระสังพิทยาคม จังหวัดบุรีรัมย์.

วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาสารคาม : มหาวิทยาลัย

มหาสารคาม.

สงวนวุฒิชัย ภาโนจิต. (2540). **ศึกษาการควบคุมกำกับกับการปฏิบัติตามแผนปฏิบัติการประจำปีของ**

โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดเลย. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต

(การบริหารการศึกษา). ขอนแก่น : มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

สมศรี พิชัยธรรม. (2544). **การพัฒนานุเคราะห์ของหน่วยงาน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา**

จังหวัดตาก. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). กำแพงเพชร :

สถาบันราชภัฏกำแพงเพชร.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2545). **แผนการศึกษาแห่งชาติ (2545-2559).**

กรุงเทพมหานคร : สำนักนายกรัฐมนตรี.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2553). แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม

แห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550-2554). (ออนไลน์). แหล่งที่มา : <http://www.udd.go.th/Thai-html/05022007/PDF/PDF01/index.htm>. (10 ธันวาคม 2553).

สิทธิศักดิ์ สีทาดิ. (2541). การศึกษาการบริหารงานบุคคลในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาจังหวัดเลย. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา (การบริหารการศึกษา). ขอนแก่น : มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

สุมาลัย วิฑาทานัง. (2546). การดำเนินงานตามระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานในโรงเรียนนำร่องสังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนครราชสีมา. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา (การบริหารการศึกษา). มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

สิริกร ธรรมสวัสดิ์. (2554). แนวทางการพัฒนาคุณลักษณะครูปฐมวัยของสถานศึกษาเอกชน ในเขตอำเภอเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์. วารสารวิชาการบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์. ปีที่ 6 (16): 75-99.

อภิญญา มานะโรจน์. (2539). การศึกษากระบวนการปลูกฝังคุณธรรมแก่นิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
